

Přílohy

Příloha č. 1 - struktura rozhovoru

Základní údaje o respondentovi

Nejvyšší dosažené vzdělání:

Pracovní zařazení/aprobace:

Délka zkušenosti se vzděláváním žáků – cizinců:

S jakými žáky – cizinci pracuje:

Místo působiště:

Výzkumné otázky

Připravenost pedagogů na výuku žáka – cizince

- 1 Jakou jste prošel přípravou na vzdělávání žáků – cizinců? (v rámci pregraduálního studia, kurzů)
- 2 Jak hodnotíte tuto Vámi dosaženou přípravu?
 - 1 Její obsah?
 - 2 Její formu předání?
- 3 Ocenil/a byste možnost dalšího vzdělávání v této oblasti? Případně s jakým zaměřením?
- 4 Jak hodnotíte informovanost o problematice ve Vašem pedagogickém kolektivu?
- 5 Probíhá mezi Vámi a kolegy výměna informací o přístupu k žákům – cizincům?

Výzva ve vzdělávání žáků – cizinců

- 1 Do jaké míry je pro Vás vzdělávání žáků – cizinců náročné?
- 2 V čem je dle Vašeho názoru největší výzva?
- 3 Využíváte zkušeností ostatních pedagogických pracovníků?
- 4 Je Vaším vedením vyžadován jednotný přístup všech pedagogů k žákům – cizincům?

Míra podpory a dostupnosti pomůcek pro pedagogy žáků – cizinců

1. Máte k dispozici dostatečnou podporu, víte, kam se v případě potřeby obrátit?

2. Jak často tuto podporu využíváte, v jakých případech a na koho se obracíte ohledně podpory práce s žáky – cizinci?
3. Máte k dispozici dostatečné pomůcky a materiály?

Jak hodnotíte stávající nastavení systému upravující přístup k výuce těchto žáků?

Je ještě něco dalšího, co by Vám ve vzdělávání žáků – cizinců pomohlo?

Příloha č. 2 - přepis vybraného rozhovoru (respondent A)

T: Takže mohla bych se na začátek jenom zeptat, jestli souhlasíte z nahráváním?

R: Ano.

T: Nejdřív bych se ráda zeptala jaké máte nejvyšší dosažené vzdělání.

R: To mám vysokoškolské magisterské.

T: A kde pracujete?

R: Jako učitelka prvního stupně na základní škole.

T: Jak dlouho vyučujete žáky – cizince?

R: Osm let.

T: Jaký žáci to jsou, jaké národnosti?

R: V mých třídách konkrétně Vietnam, Ukrajina, Rumunsko, Amerika, Rusko, Čína, Kazachstán.

T: A už měli nějaké zkušenosti s češtinou?

R: Jak kteří, někteří už se narodili v Čechách a chodili do školky, ale někteří ze dne na den, třeba Američanka přijela do Prahy 31.srpna a prvního září nastoupila do 4. třídy.

T: Dobře, teď bych tedy začala dotazy na konkrétní výzkumné otázky. První podotázka je připravenost pedagogů na výuku žáka, prošla jste nějakou přípravou, v rámci studia nebo kurzů?

R: V rámci studia asi ne, nepamatuju si žádný předmět, asi jsme měli možnost ze dvou modulů matematický a pedagogický a v tom pedagogickém asi nějaká možnost byla volitelného předmětu s tímto zaměřením, ale já měla ten matematický takže to mě minulo, nicméně jsem byla na pár kurzech, jeden od Člověka v tísni a jeden od Mety. Přihlásila jsem se tam sama, sama jsem si to vyhledala, po škole jsem nic nechtěla, když jsem to potřebovala, tak jsem to našla.

T: A jak hodnotíte jejich obsah, formu?

R: Rozhodně to bylo inspirativní, protože jsme dostali tipy na internetové stránky ze kterých se dá čerpat, což je super. Já jsem si ještě dělala kurz na výuku češtiny jako cizího jazyka, což už bylo asi před deseti lety, tam jsem se naučila pracovat s různými učebnicemi pro cizince, například učebnice Domino, která je skvělá. Určitě mi kurzy pomohly.

T: Ocenila by jste nějaké další vzdělávání v této oblasti?

R: Stoprocentně, protože ty žáci přibývají je jich víc a víc.

T: S jakým zaměřením by to další vzdělávání mohlo být?

R: Mně by se asi líbilo i zaměřením i na nějaké specifika kultur a jazyků, protože přece jenom i ta čeština je jiná pro Američana, Rusa či Číňana.

T: A jak byste ohodnotila informovanost o téhle problematice ve Vašem pedagogickém kolektivu?

R: U nás konkrétně je vysoká, protože máme velmi vysoký počet cizinců, skoro třetina dětí z každé třídy v letošních prvních třídách, takže máme i kurzy češtiny pro cizince, to vede paní učitelka co to má vystudované. Máme možnost tlumočnicků – já letos využila čínského tlumočnicka. Ty kurzy

češtiny probíhají v odpoledních hodinách, paní učitelka si vždycky vezme na hodinu děti jednou týdně, které to potřebují z družiny. A ty tlumočnický máme na externí smlouvu, sháníme přes NIDV nebo využíváme rodiče.

T: Jaké děti chodí do toho doučování?

R: Máme dvě úrovně, jsou tam děti které neumí vůbec nebo ty, které chodili už loni, ale potřebují nějakou podporu, vždycky to vyhodnotí na začátku školního roku ten učitel, kdo tam bude nebo nebude chodit. Je to pro děti zdarma, ty učitelé to mají placené z šablon od ministerstva, myslím.

T: Probíhá mezi Vámi a dalšími učiteli výměna informací?

R: My pracujeme s tou kolegyní, která má přímo na starosti cizince, tak se na ní můžeme obrátit, dává nám materiály nebo má k dispozici i tablety s nějakými procvičovacými cvičeními.

T: Do jaké míry je to pro Vás náročné?

R: No, je to náročné, ono je taky něco jiného když má člověk dítě jedno a když jich má těch 6-7, celkem mám ve třídě 22 žáků a z toho 6 cizinců a jeden bilingvní. Ono taky záleží, jak se sejdou ty děti, teď mám hodně slovanských jazyků, Rusko, Ukrajina a Kazachstán a oni se tak nějak domluví, ale na začátku roku jsem tam měla žáka z Číny a toho jsme museli dát do přípravné třídy, protože opravdu nezvládal. Například měl problém s čísly, protože oni ty čísla zobrazují jinak, takže ani od toho se nedalo odpíchnout, takže tam je rozdíl z jakého jazyka to dítě přijde. Největší výzva je v tom jazyce, pokud mluvíme o dětech, které vůbec neumí, pokud jde o slovanský jazyk tak ta spolupráce jde docela rychle nastavit, ale asijské jazyky jsou hodně náročné. Taky je důležitá spolupráce s rodiči, když se vrátím k té američance, tak ta ve čtvrté třídě neuměla ani slovo česky, ale za dva měsíce udělala hrozný pokrok, protože tatínek si našel českou přítelkyni, která řekla, že jí tu češtinu naučí a fakt jí to rychle naučila. A když si vezmu třeba tu maminku Číňanku, která neumí ani slovo česky, tak se prostě nedá domluvit a když jsem potřebovala něco vzkázat, tak to vůbec nešlo a byla potřeba ta tlumočnice. Něco řešíme i přes Gogole překladač, oni právě neumí ani anglicky, něco jsme řešili přes nějakou jejich tetu, sestřenicu a potom když jsme řešili ten přesun do přípravného ročníku, tak už jsme zavolali tlumočnicku. My máme štěstí, že u nás ta přípravná třída funguje dobře.

T: Stává se to často, tento přesun do přípravné třídy?

R: U nás jim to říkáme už při zápisu, tím, že to známe, že by to bylo vhodné dát jim ten odklad a dát je do té přípravy, pokud už odklad mají, tak musí zůstat, sice jde dát ještě jeden odklad, ale to se moc nedělá. Většinou to poznáme už při tom zápise a většinou souhlasí, výjimečně se stává, že by se přesouvali z první třídy. To byl třeba případ toho Číňana, kde nám rodiče na doporučení moc nevěřili, pak uvěřili až v září, respektive v říjnu.

T: Je Vaším vedením vyžadován jednotný přístup k žákům – cizincům?

R: Asi nemáme, že by na to byla nějaká směrnice, ani mě nenapadá v čem by měl ten přístup spočívat. Pokud přijde z poradny, tak nastavíme nějaké kroky, ale neděláme moc PLPP, protože tam jsou věci jako respektovat tempo a to musíme stejně dělat. Máme takové kroky, které nejsou standardizované, že pokud je problém jdeme za tou paní učitelkou a ta už většinou ví, ale není žádá směrnice co dělat když máš cizince, protože on je právě taky rozdíl mezi těmi cizinci. Mám tady děti co chodili do školky a tam není téměř žádný problém, jsou to tedy Rusové a Ukrajinci, tak mají trochu přízvuk a dělají jim problém krátké a dlouhé samohlásky.

T: Máte k dispozici dostatečnou podporu?

R: Oproti škole, kde jsem učila minule, kde nebyli na cizince zvyklí a museli jsme hledat všechno sami, tak tady na to máme tu speciální pani učitelku, která vždycky poradí, ví kam zavolat, pomůcky máme, pokud jsou potřeba koupit tak to většinou není problém.

T: Hodnotíte ty pomůcky jako potřebné?

R: Záleží na stupni češtiny toho žáka, máme tu učebnici Domino nebo bzučáky na ty dlouhý krátký samohlásky nebo obrázky pro komunikaci, ale fakt to máme vybavený tím, že těch cizinců máme hromadu.

T: Je ještě něco dalšího co by Vám ve vzdělávání žáků – cizinců pomohlo?

R: Jako je to těžký, jako ve všem v učitelství to nelze popsat všechno jednou definicí. Je to individuální, další kurzy by mi nevadili, problém je, že jsou většinou v dopoledních hodinách, což je u nás problém. Takže já bych uvítala kurz třeba od dvou a taky když teď kon učím třeba prvňáky, tak od nich nechci zbytečně odcházet. Takže víc kurzů v odpoledních hodinách, co se týče učebnice, tak nám to Domino vyhovuje a co jsem koukala, tak pro děti toho tolik není, pro dospěláky je toho mnohem víc, tak možná další materiály jako učebnice, ne pracovní listy, těch je plno, ale z učebnic znám jenom dvě.

T: Vnímáte odlišnost i v jiných předmětech než v té češtině?

R: V té první třídě ta odlišnost není tak znát, občas v prvouce narážíme na rozdíly, když se bavíme o fungování rodiny. Když jsem měla muslimské rodiny a byly ortodoxní, tak to fungovalo dost jinak, pak byly ty děti překvapený a já taky.

T: A stalo se vám nějaké nedorozumění?

R: Mně konkrétně naštěstí ne, ale určitě se to stává. Mám jednu takovou spíš historku, kluk se ptal kuchařky, když jsme měli nějaké UHO s masem, co to je za maso, ona že vepřový a on že to je v pohodě, já nesmím jenom prase a odnesl si to.